

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Filosofický rozbor sportu

Autor práce: Bc. Lukáš Mareš

Obor studia: Filosofie (NMgr.)

Posudek vypracoval: Doc. Daniel Heider, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Lukáše Mareše „Filosofický rozbor sportu“ si klade za cíl „filosoficky uchopit fenomén sportu“ (str. 109). Jejím cílem je na základě esencialistického chápání sportu podat definici sportu. K dosažení tohoto cíle autor postupuje ve čtyřech hlavních kapitolách, které lze rozdělit na dvě hlavní části. První část, která odpovídá první kapitole, se věnuje sportu v historické perspektivě. Vedle výkladu pojetí sportu v pravěku, starověku a antickém Řecku a Římu se autor v této kapitole věnuje také etymologii výrazu „sport“ a představení hermeneutické metody, kterou společně s metodou konceptuální (analytickou) a metodou fenomenologickou považuje autor za nejlepší způsob, jak analyzovat fenomén sportu. Druhá, filosofická, část se věnuje hledání definice sportu. Vzhledem k tomu, že autor v „Závěru“ definuje sport jako hru „jakožto *'game'* vykazující rovněž rysy hry jakožto *'play'* a pro níž je určující tělesný pohyb, resp. předvádění fyzických dovedností“, která obsahuje „herní prvek přítomný v postoji a vnitřním prožívání sportovce“ (str. 99) se v kapitole 2 a kapitole 3 věnuje jednotlivým znakům obsaženým v této charakteristice. V druhé kapitole autor přehledně představuje názory myslitelů, kteří se ve 20. století podstatným způsobem vyslovili k otázce fenoménu hry (Johan Huizinga, Roger Caillois, Eugen Fink, Ludwig Wittgenstein, Bernard Suits, K. V. Meier a H. L. Reidová). V rámci analýzy teorií a názorů těchto filosofů a mapování jejich vzájemné debaty autor formuluje pro svou definici klíčové rozlišení mezi hrou jakožto „game“ a hrou jakožto „play“. První pojetí hry se týká organizované hry a souvisí s explicitně formulovanými cíli, prostředky, pravidly a také herním postojem účastníků hry. Právě tento herní postoj však souvisí podle autora také s nezbytným „hravým“ vyladěním (aktéra), které je zase součástí hry jakožto „play“ (sportovec by se měl sporem bavit, podobně jako se malé dítě baví, jak říká autor, když si hraje ve vaně). Pokud účastník sportovní aktivity, která by měla mít svůj účel sama v sobě (měla by být tzv. autotelická) a měla by „transcendovat“ každodennost, tento postoj ztratí, ztrácí tím něco důležitého, co autor považuje za součást sportu. Sport však musí být fyzickou aktivitou (šachy, bridž tak nejsou sportem). Fyzická aktivita se tak autorovi stává „specifickou diferencí“ sportu. Třetí kapitola se věnuje tématu, jímž je fenomenologie těla a pohybu. Autor klade důraz na kritiku instrumentalistického pojetí těla jako pouhého nástroje výkonu. Důraz je položen na „dialogickou funkci“ těla sportujícího člověka, prostřednictvím které člověk zakouší svou bytostnou sounáležitost se světem. Tyto úvahy, realizované v kontextu kritické debaty s různými odborníky na problematiku, pak autor zúročuje v závěrečné části práce „Co je sport (?““. V této části formuluje svou (výše zmíněnou) definici sportu prostřednictvím

nejbližšího rodu, jímž je sport jako „game“ (s jistým zahrnutím sportu jako „play“) a specifickou diferencí „fyzická aktivita“. Kromě toho, v této poslední části se diplomant vymezuje vůči čistě výkonově pojatému sportu, aby akcentoval jeho transcendentní a „aretickou“ povahu, tj. toho, co nám pomáhá vytvářet nutné ctnosti, které jsou „přenositelné“ také mimo rámec sportovní aktivity.

Diplomovou práci kolegy Lukáše Mareše považujeme za mimořádný počín hned z několika důvodů. Za prvé, autor se zabývá tématem, které je pro dnešní společnost zcela zásadní. Sport představuje „všudypřítomný“ fenomén ve všech rozvinutých společnostech. Jeho vliv je zásadní z výchovných, sociálních, psychologických, ekonomických a jiných hledisek. Otázka, čím je sport by nám měla, mj., pomoci v kritice degradovaných forem sportu. Za druhé, autor ve své diplomové práci zpracoval skutečně značné množství sekundární literatury, aniž by se to nějak negativně projevilo v samotné tematické a metodologické jednotě práce. Práce má jasnou (výše naznačenou) strukturu a časté odbočky ve formě poznámek pod čarou často ilustrují hlavní výkladový proud. Sekundární literatura, kterou autor ve své práci využil, se z naprosté většiny týká autorů, kteří jsou odborníky na filosofii sportu a pocházejí především z anglosaské oblasti. Jak autor správně poznamenává, je to především anglosaský prostor (na rozdíl od našeho prostoru), v němž se téma filosofie sportu zcela etablovaným a institucionalizovaným směrem majícím svou vlastní společnost, konference a svůj vlastní filosofický časopis (*Journal of the Philosophy of Sport*). Odvažujeme se tvrdit, že se kol. Marešovi, s ohledem na téma definice sportu, podařilo do těchto debat čelních představitelů filosofie sportu částečně vstoupit, což představuje veliký příslib do budoucna. Za třetí, velice oceňujeme autorův samostatný a kritický přístup. Tento přístup je patrný především v autorově důrazu na zahrnutí hry jakožto „play“ a „aretického“ a transcendentního charakteru sportu do vlastní definice sportu. Je zřejmé, že právě v začlenění tohoto rysu do definice sportu se projevuje autorova vlastní kritická zkušenost s vrcholovým sportem (lední hokej) a jeho degradovaným instrumentálním pojetím. Možné kritické připomínky necháváme na oponentovi.

V případě diplomové práce Lukáše Mareše o zcela mimořádnou práci, která by podle našeho soudu měla být zaslána do soutěže nakladatelství Academia o nejlepší diplomovou práci v humanitních oborech, jejíž cenou je publikace práce ve jmenovaném nakladatelství.

Doc. Daniel Heider, Ph.D.

V Českých Budějovicích,

dne 15. 5. 2018